Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis. ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue] docto eos digne legenti. predicanti. aut ...

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

D[omi]nica decimasepti[m]a post trinitat[is].

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

Visual Library

et areſcit ſicut flos vernalis. Unde Oui/
dius libro ſecundo de arte amandi. For/
ma bonũ fragile eſt q̃ntũcꝫ accedit ad an
nos. Fit minor et ſpacio carpitur ipa ſuo
Nec viole ſemper nec florent lilia ſemper.
Et riget annula ſpina relicta roſa. Et tibi
iam venient ruge formoſi capilli. Jam ve/
nient ruge que tibi corpus arent. Secun/
do predicenda eſt iuuenibus deformitas
hyemalis ſenectutis. de qua idem Ouidi⁹
libro tertio de arte amandi ſcribit dicens.
Uenture memores iam nunc eſtote ſene/
cte. Sic nullum tempus vobis abibit in/
ers. Utendum eſt etate. cito pede labitur
etas. Nec bona tam ſequitur q̃m bona pri
ma fuit. Quo nam cito me miſerũ laxan/
tur corpora rugis. Et perit in medio qui
fuit ore color. Et ideo ſignanter dicit Ec/
cleſiaſtes duodecimo. Memento creato/
ris tui in diebus iuuentutis tue antequaꝫ
veniat tempus afflictionis tue. et approp/
inquent anni de quibus dices. non michi
placent. Et Uirgilius in Bucolicꝭ. Eglo/
ga ſecunda. O formoſe puer nimiũ nõ cre/
de colori. Alba liguſtra cadũt vaccinia ni
gra leguntur. Uaccinia apud Uirgilium
ſunt aliquando parui fructus nigri. Et
ſic loquitur hic. Aliquando vocantur flo/
res qui dicuntur primule veris. Et ſic lo/
quitur in eadem Egloga dicens. Mollia
luteola pingit vaccinia campos. Tertio p̄/
dicenda eſt debilitas corporalis virtutis
Nam iuxta poetam. Multa circumueni/
unt incõmoda ſenem. Unde Innocẽcius
libro primo de vilitate humane conditio/
nis capitulo nono dicit. deſcribens incõ/
moda huiuſmodi. Si quis inquit ad ſe/
nectutẽ proceſſerit. cor eius affligitur. ⁊ ca
put cõcutitur. languet ſpiritus. et fetet an/
helitus. facies rugatur. et ſtatura curuatꝰ.
caligant oculi. et vacillant articuli. Nares
effluunt et capilli defluunt. tremit tactus.
deperit actus. dentes putreſcunt. et aures
ſordeſcũt. Senex facile prouocatur et dif
ficile reuocatur. et cito credit et difficile
diſcredit. tenax et cupidus. triſtis et que/
rulus. velox ad loquendũ. tardus ad au/
diendũ. Laudat antiquos. et ſpernit mo
dernos. vituperat preſentia. et cõmendat
preterita. ſuſpirat et anxiatur. torpet et
infirmatur. Hec ille. Ecce quanta miſeria
quam deberent bene aduertere adoleſcen

tes. vt eã non exoptent nec expectent. que
cũ venerit oĩa mala ſecũ adducit. ita vt
nemo ſit qui eam non accuſet. vt dicit Tu/
lius in libro ſuo de ſenectute. Tanta i om
nibus ſtulticia incõſtantia ac peruerſitas
eſt ꝙ oĩes eam vt adipiſcantur exoptant
ſed tamen eandẽ adepti accuſant. Et quo
concludit finaliter ꝙ licet oĩes ſumus vt
eſſe intendimus ſenes ſi deus voluerit. ta/
men hoc non eſt perfectorũ appetere abſo/
lute. ſm Robertũ holgoth ſuper librum
Sapientie capitulo quarto. Et ratio eſt.
quia talis appetit⁹ ſcðm ipm magis moue/
tur ex inſtinctu nature q̃z fidei. Quaprop
ter nullus adoleſcens ſe remittat ad hu/
iuſmodi etatem. que plena eſt incõmodis
et miſerijs. et interdum deprauatione vo/
luntatis. Sicut illi ſenes fuerunt. de qui/
bus dicitur Danielis. xiij. Qui Suzãnam
de turpitudine ſolicitabant. De Salomo
ne quocꝫ legitur. iij. Regum vndecimo. Q
cũ eſſet ſenex deprauatum eſt cor eius per
mulieres. Ideo Pſalmiſta petit dicens.
Ne proijcias me in tẽpore ſenectutis. Ut
autem de oĩbus premiſſis adoleſcens
inſtruatur neceſſe eſt eum adherere ſenio/
ri alicui. qui eum in moribꝫ bonis inſtru/
at et a caſu cuſtodiat. cadentemcꝫ ammo/
neat vt reſurgat. Hinc dicit Tuli⁹ ꝙ ado/
leſcentes debent adiũgi bonis ⁊ probatiſ/
ſimis quorum conſilio innitantur et vitan
tur. Et Ambroſius libro primo de inter/
pellatione Job dicit. cauſam hui⁹ reddẽs.
ꝙ quia adoleſcentia magis ad viciũ lubri/
ca eſſe conſueuit et eſt ex ſe infirma in con/
ſilijs. ideo maturis prepoſitis adiungi de/
bet. vt eorum exemplo tueatur et ducatur
ad bonũ. Et de hoc idem latius proſequi
tur libro ſecũdo de officijs. caplo. xviij. Q
cum fuerint adoleſcentes. facile caſum po
terint euitare et tandem conſequi vitam
eternam. Ad quã nos perducat dominus
noſter Jheſus chriſt⁹ qui eſt benedictus in
ſecula ſeculorũ. Amen.

Dñica decimaſeptĩa poſt trinitatꝭ. I
Sermo. CXVII

Sanauit eũ ac di/
miſit. Lu. xiiij. Sic dic Aug⁹. i li.
de ope mõachoꝝ. Qui verã oñdit

corporis infirmitateꝫ humane tractãdus
eſt ſeu curãdꝰ. Nec immerito. Nã paciẽtibꝫ
ꝯpaſſionẽ oſtendẽtibꝫ cõpaciendũ iudicat
etiã ipa noſtra natura. Vñ dicit Hugo de
tribus voluntatibꝫ in chriſto. Humane na
ture inſitum eſt vt pietatis affectu animus
ſuus criminis alienis condoleat. Hinc eſt ꝙ
Innocẽtius q̃rtus de vilitate humane cõ
ditionis vocat tale pectus ferreum et cor
lapideũ. quod ſuper aliena miſeria aut do
lore lacrimas non effundit. cum proximi
morbũ vel interitũ intuetur. Et quia vt di
cit Gregorius. xix. libro Moraliũ. Tanto
quiſqꝫ perfectior eſt q̃nto perfectius ſentit
dolores alienos. Cum igitur chriſtus do/
minus fuerit perfectiſſimꝰ omniũ non po
tuit a compaſſione abſtinere miſerorũ. ſed
eos quos vidit varijs languoribꝫ oppreſ/
ſos ſtatim vt vidit miſericordia motus eſt
et compaſſionis interno amore concitatꝰ
omnes perfecte ſanauit. Iuxta illud. Luc
autẽ ſero eſſet om̃es qui habebãt infirmos
varijs languoribꝫ oppreſſos. ponebant il/
los ante eũ et curabant. Hinc dicit de eo
Petrus Actuũ decimo. Q pertrãſiuit be
ne faciendo et curando om̃es oppreſſos a
languoribus eorũ. Nec ſolũ curauit miſe/
ricorditer. ſed etiam liberaliter. Non em̃
preciũ ab his quos curauit recepit. ſꝫ gra/
tis ſanauit. Sanatũqꝫ liberũ abire dimi/
ſit. vt dicunt verba noſtri thematis. Cum
intraret hieſus in domũ cuiuſdaꝫ princi/
pis phariſeorũ. ⁊ cetera que ſequuntur.

¶ Cum intraret hieſus in domũ cuiuſ/
dam principis phariſeorũ ſabbato man/
ducare panem. In quibus verbis tria tã/
guntur. Primo enim deſcribitur magna
chriſti benignitas in eo ꝙ dicitur. Sana/
uit. Secũdo oſtenditur infirmitatis cura
te anxietas. cum dicitur. eum. ſcilicet ydro
picum. Tertio ſubiungitur diuine pieta/
tis liberalitas. cũ dicitur. Ac dimiſit ⁊c̄.

¶ A ¶

Dixi primo ꝙ in verbis pre/
miſſis deſcribitᷣ
magna chriſti benignitas. Cum dicitur.
Sanauit. Sicut autem dicit Auguſtinꝰ
xp̄us neminẽ ſanauit imperfecte. ſed quẽ
cunqꝫ ſanauit in corpore illum etiã ſana/
uit in anima mundando eam a peccatis.
Et ideo hic de ſanitate mentis videndum
eſt. que eſt vtilior. Eſt igitur ſciendum ꝙ
chriſtus fuit perfectiſſimus medicus ex
duobus. ſcilicet ex eius magna benignita
te pietate et compaſſione. quaꝫ habuit ad
peccatores. et ex eius perfecta arte. qua cu
rauit eorum languores. Ita vt de eo poſ/
ſit dici veraciter ꝙ ſanauit illum. quod de
nullo medicoruꝫ dici poteſt. De primo pa
tet. quomodo chriſtus fuit maxime benig
nitatis erga noſtras infirmitates. viſitan/
do nos corporali preſentia. Multi nanqꝫ
medicorũ dedignantur ad infirmos pau/
peres vel leproſos viſitare. abhominan/
tes eorum fetores. aut timentes infectio/
nem. Sed chriſtus videns doloreꝫ huma
ni generis intollerabilem. qui etiam fetore
ſuo celos penetrabat. Iuxta illud prophe
te. De cadaueribus eorum aſcendit fetor.
miſericordia motus deſcendit. non de do
mo. ſed de altiſſimo celo. Iuxta illud. Per
viſcera miſericordie dei noſtri in quibus
viſitauit nos oriens ex alto. Nec victus eſt
precio diuitum. non auro nec argento re/
gum. ſed humili prece pauperum. Omni/
um enim peccatorũ erat illa vox cõformis
et vnanimis clamantium et dicentium ad
deum. Sana me dñe et ſanabor. Vt ha/
betur Hieremie decimo ſeptimo. Hic eſt
ergo pius medicus. quem non traxit ad
nos auri copia. ſed tantũ noſtra miſeria.
Magna ergo datur peccatoribus confi/
dentia de venia. cum tanta ſit in Chriſto
eorum medico miſerationis et benignita/
tis copia. qui quaſi pro nichilo ſaluat et ſa
nat. Iuxta illud pſalmiſte. Pro nihilo ſal/
uos facies eos. Vnde apoſtolus. Non ex
operibus iuſticie que fecimus nos. ſed ſe/
cundum miſericordiam ſuam ſaluos nos
fecit. Dicunt naturales ꝙ confidentia pa/
cientis de medico gratioſo et affabili mul/
to citius curat q̃ꝫ de medico ſerioſo et cru/
deli. Vnde dicit Petrus Rauanenſis in
quadam epiſtola ꝙ frequenter ex aptitu/
dine medici gratioſa. et ex quadam confi/
dentia quam egrotus inde concipit. natu/
ra iam deficiens conualeſcit. Vnde dicit
Robertus holgoth de quodam medico q̃
de quadaꝫ graui infirmitate curauerat pa/
trem. Et cum iterum recidiuaſſet. iterum
eũ curauit. Contigit autẽ ꝙ nouerca dicti
medici eãdẽ infirmitatẽ inciderat petebat
pater vt filius curaret nouercam. allegãs
ꝙ ſciret et poſſet eam curare. ex quo eã iam

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

bis curauerat in ipo patre. Reſpondit ſe fi/
lius hoc non poſſe facere. quia ꝛ ſi ſciret cu
rare illam infirmitatẽ in patre. non tamen
in nouerca. eo ꝙ certus eſſet de dilectione
patris erga ſe. q̃ dilectio ꝛ affectio multuꝫ
opata ẽ ad curã ei⁹. nõ aũt cert⁹ erat de di/
lectõe nouerce erga ſe. Et id̃ ñ erat cert⁹ ſe
poſſe illam curare ꝓpter diffidentiam quã
nouerca habuit erga ipm. Ecce q̃ñ confi
dentia de medico cito ſanat egrotum. Et
quia vt dicit apoſtolus. ij. Corinthioꝝ ter
tio. Tota fiducia nr̃a ex deo eſt. Jdo adea
mus thronuꝫ grẽ cum fiducia vt gratiam
conſequamur. B

De ſecũdo quomodo chriſtus fuit per/
fectiſſimus medicus animaꝝ noſtrarũ ex
eius pfecta arte. Eſt autẽ perfectus medi/
cus et ſubtilis ex quatuor conditionibus
Primo ſi curat totaliter. Secundo ſi cele
riter. Tertio ſi faciliter. Quarto ſi multi/
pliciter. Jſta quatuor fuerunt in chriſto ꝓ
pter q̃d ipe perfecte ſanabat. De primo ꝙ
ſanat totaliter dicitur Johannis ſeptimo
Totũ hominẽ ſanũ feci in ſabbato. Tota
litas iſta attenditur in ſeptenario. q̃ ſigni/
ficatur per ſabbatuꝫ. q̃d eſt ſeptima dies.
Tunc ergo perfecte et totaliter quis ſana
tur a chriſto quãdo ei dimittuntur omnia
ſeptem peccata. Jn cuius figura dictũ eſt
Naaman leproſo. Uade lauare ſepties in
iordane. et recipiet ſanitatẽ caro tua. Se/
pties lauamur cum a peccatis que ſeptem
diebus cõmittimus mundamur. Jorda/
nis autẽ interpretat̃ riuus iudicij. p quod
ſignificatur confeſſio in quã homo ſe iudi
cat ne a domino iudicetur. j. Coꝝ. vndecio
Si noſmetipos iudicaremus nõ vtiq̧ iu
dicaremur. Jn quo iordane peccator mũ/
datur ſepties. quia recipit ſepteꝫ dona ſpi/
ritusſancti. Et bene dictũ eſt ꝙ chriſtus ſa
nat totaliter. Neſcit enim ſanare partiali/
ter vt imperitus medicus. quia non dimi/
diat peccatoꝝ veniam. ſed aut totũ aut ni/
hil condonat Juxta illud. Larga dei pie/
tas veniam non dimidiabit. Aut totum
aut nihil propiciando dabit. Nec eñ perfe
cte quis ſanatus eſt in mente. ſi adhuc ha
bet oculos leproſos per concupiſcentiam
vel linguã per mendaciũ. vel manũ aridaꝫ
per tenacitateꝫ. Simul eñ domin⁹ ſanat
oẽs infirmitates omniũ mẽbroꝝ. Jux/
ta illud pſalmi. Qui ſanat oẽs infirmi/
tates tuas. Sed diceres. tamen vide/
mus ꝙ magni peccatores liberant̃ de ali/
quibus peccatis. qui tamen perdurant in
alijs. Sicut videmus ꝙ aliq̊s ſit parcus
et luxurioſus et poſtea incipit eſſe largus
per elemoſynarũ largitionẽ. ſed tñ a luxu/
ria non ceſſat. Ad quod reſpondeo ſcđum
Auguſtinũ de pe. diſt. iij. Sunt plures. ꝙ
hoc verũ eſt q̃ntũ ad peccati deſitioneꝫ vel
defectionẽ. non tamen ad criminis veniã.
Stat eñ vt dicit Gregori⁹ ceſſare aliquẽ
ab inuidia q̃ tamen alijs vicijs perdurat.
ꝑut ipe tangit latius. tractans illđ Amos
q̊rto. Pluit dominus ſuper vnã ciuitateꝫ
et ſup aliam non pluit. Propter quod di/
cit Auguſtin⁹. Scio dominũ inimicũ eſſe
oĩ crimino ſo. quomodo ergo peccatori
dabit de vno peccato veniã et de alio non.
Quaſi di. Nullo modo. Et ideo ipe eſt per
fectus medic⁹ q̃ non patitur remanere ali
quam maculam in peccatore. De ſecundo
q̃ñ ſanat cito et celeriter dicitur Jſa. lviij
Frange eſurienti panẽ tuũ. Et ſeq̃. Sa/
nitas tua citius orietur. Ecce q̃ñ p opera
miſericordie citius q̃ꝫ per alia conſeq̃mur
remiſſionẽ peccatoꝝ et ſanitatẽ anime. Et
q̃d mirũ ꝙ chriſtus ſanat ita celeriter. qui
paratior eſt veniã dare q̃ꝫ peccator accipe.
vt ait Auguſtin⁹. Quod ex eo patet. q: ipe
met hortatur nos ad petendum dicens.
Petite et accipietis. Propter q̃d dicit Au
guſtinus ꝙ xp̃s ſic feſtinat reum abſolue/
re a tormento conſcientie quaſi plus cru/
ciet eum cõpaſſio miſeri q̃m ipm miſerum
paſſio ſui. De tertio q̃ñ ſanat faciliter pa/
tet Matthei. viij. vbi Centurio petẽs pro
ſeruo ſuo dixit. Domine dic tñ verbo ꝛ ſa
nabitur puer me⁹. Uere mirabilis medi/
cus. quia vnico verbo ſanat. Sap. xvj. Ne
q̧ herba neq̧ malagma ſanauit eos. ſꝫ tu/
us domine ſermo q̃ ſanat oĩa. Malag/
ma idem eſt ſm̃ Robertũ holgoth. q̃d em/
plaſtrũ. Et dicit̃ a malaxo malaxas. quod
eſt manu laxare et comprimere herbas co/
ctas cũ oleo vel butiro. vel aliquo gũmi. ꝛ
nihil tal'r ſanat peccatores ſicut ſermo dei
Et quia ſermo per linguã formatur. patet
ꝙ deus homo ſermone lingue p̃dicatoruꝫ
ſuoꝝ ſanat animas noſtras. Unde Pſal/
miſta appellat linguã p̃dicatorum linguaꝫ
canũ ſine qua ſanari non poſſumus Pro/
uerbioꝝ. xxix. Uiro qui corripienteꝫ dura

ceruice ɔtēnit. repētin⁹ ei ſuperueniet interi/
tus. Cōtra hāc linguā medicinalē. dyabo/
lus hʒ venenoſā. ꝑ quā mordet ſicꝫ ſerpēs ꝑ
detractores. iuxta illud ps. Acuerūt liguas
ſuas ſicꝫ ſerpētes. Iere. ix. Sagitta vulne/
rās lingua eoꝝ. Sʒ tñ iſta lingua ſerpētia
nō pt nocere illis q̄ medenꝰ lingua canum
ſctē pdicatōis. iuxta illō Sap. xvi. Filios
aūt tuos nec draconū nec venenatoꝝ vicerūt
dentes. miſcōia eñ tua adueniēs ſanabat
illos. De q̄rto qūo xp̄s ſanat multiplr. pʒ.
Multꝫ eñ et diuerſis medicinis vtiꝰ dñs
ad ſaluādū. Nā interdū ſanat ꝑ ɔtritiōem
iuxta illō ps. Qui ſanat ɔtritos corde. Itē
ꝑ ɔfeſſionē. ps. Sana aīaʒ meā. qꝛ pecca
ui tibi. Item ꝑ orōēʒ. Dñe clamaui ad te ꝛ
ſanaſti me. Ecce pfect⁹ medic⁹ q̄ nō vno re/
medio ſanat oēs infirmitates. ſicꝫ nr̄i impe
riti medici faciunt. q̄ q̄d deberēt adhibere
calcaneo. adhibent oculo. cum tñ nō ſanat
oculū q̄d ſanat calcaneū.

¶ Dixi ſecundo

q̄ in verbis pmiſſis oſtē
ditꝰ infirmitatis ꝑ xp̄m curate antiquitas. cū
dr̄. illū ſcʒ ydropicū. ā q̄ an̄ pmittiꝰ. qꝛ ecce
ydropic⁹ erat an̄ illū. Idropic⁹ iſte ſignifi/
cat peccōrē. ſm Bedā ꝛ ſm oēs expoſitores
ꝓpter tres ei⁹ ꝓprietates. ſcʒ qꝛ inflat⁹. qꝛ ſiti/
bund⁹. qꝛ fetid⁹. Que tria ſignificant tria
mortalia pctā in hoīe. ſcilʒ ſupbiā q̄ ſp inflat.
auariciā q̄ ſp ſitit ꝛ nō ſatiaꝰ. ꝛ luxuriā q̄ ſp
fetet ꝛ abhomiaꝰ. de q̄bꝫ tribꝫ h̄ ē videndū.
De pmo pʒ q̄ ſupbia ɔpaꝰ ydropiſi. ꝓpt ei⁹
inflaturā. Sic eñ dicūt medici ydropiſis
cauſaꝰ ex ſupfluitate humiditatꝭ. q̄ cum di
geri non pt ꝑ calorē naturalē inflat mēbra
exteriora. vñ ponūt medici duas digeſtio/
nes. Pria ē in ſtomacho vbi ſepaꝰ puꝝ ab
īpuro. Alia in epate. vbi illō q̄d ē puri⁹ di/
rigiꝰ ad alia mēbra. Sic ē in hoīe qñ cibꝫ
aīe q̄ eſt vbū dei nō bñ digeriꝰ ī ſtomacho
intellect⁹ nr̄i. nec ī epate volūtatꝭ nr̄e. tunc
remanet crud⁹. qꝛ illō q̄d fuit digerēdū ad
volūtatē aīe nō digeriꝰ. ſed ibi infrigidaꝰ ꝑ
ſupbiā ꝛ vanā glaʒ. ꝛ ſic putreſcit ꝛ inflatur
mēs hoīs. qꝛ tal' aīa ea q̄ debuit ɔuerte ad
dei glaʒ ɔuertit ad ſuā vanitatē. Sic pʒ de
illis q̄ mlta de deo ſciūt. ſʒ ex h̄ nō di ſʒ tm̄
ſuā laudeʒ querūt. Et talis ſcia dr̄ ſpūalis
ydropiſis. q̄a ſm apl'm. i. Coꝝ. viij. tal' ſcia
inflat. Peſſima eſt iſta aq̄ que ſic hoīem in/
flat q̄ eū nō pmittit ſeipm̄ inſpicere. Idro
pici q̄ñq3 ſic inflāꝰ in facie ꝛ ocul' q̄ nō videt
pedes ſuos aut vētrē. Sic ſupbi q̄ñq3 ita
intumeſcūt q̄ nō ɔſiderāt fragilitatē ꝛ vi/
litatē ſue ɔditōis. Sʒ certe tal' ſapia ſup/
boꝝ vteꝰ eis in maxiaʒ pniciē. eo q̄. i. Coꝝ.
iij. dr̄. Sapia h⁹ mūdi ſtulticia ē apō deū.
Et iſtō bñ figuratū ē ī Nabuchodonoſor
rege. de q̄ Daniel. iiij. dr̄. q̄ ꝓpter ei⁹ inflatā
mētē viſus fuit ī ſtultiſſimā beſtiā. qꝛ in an
teriorībꝫ apparuit vt bos. in poſteriorībꝫ vt
leo. ꝓpter q̄d ſeptē mēſibꝫ cū beſtijs ī nemo
ribꝫ habitauit. Cōpaꝰ igiꝰ ſupbia aq̄ ydro
pice. ꝓpter tres cauſas. Facit eñ aq̄ appa/
rentiā q̄ntitatꝭ maioris q̄ʒ eſt in rei vitate.
Scōo aperit excellentiā ſublimitatꝭ. Ter
cio facit inſolentiā mutabilitatꝭ. De primo
qūo ſupbia facit apparēciā maioꝝ q̄ntitatꝭ
Illud eñ q̄d apparet ꝑ aquā videꝰ grādi⁹
q̄ʒ ē in ſua q̄ntitate. Vñ dicit Ptolome⁹ et
Seneca de naꝰalibꝫ q̄ſtiōibꝫ li. i. q̄ ſidera ꝑ
nubē aq̄ſaʒ apparēt maiora. ſic pʒ de ſole in
occidēte ꝛ oriēte. q̄ apparet maior ꝓpt hūo/
res circa eū. Silr̄ denari⁹ apparet maior
in aq̄ q̄ʒ extra aquā. Et in pſpectiua pbat
mgr̄ q̄ denari⁹ in vaſe poſit⁹ q̄ nō videꝰ in
certa diſtātia. ſupfuſiōe aque videbiꝰ. Sic
eſt certe de ſupbis q̄ lʒ in rei vitate nullius
ſunt valoris ī ſe. tñ ꝑ ſupbiā ſuā eleuati ap
parēt maiores q̄ʒ ſūt. Qui eñ reputatōne
bonoꝝ hoīm nulli ſūt querūt aſtutias mū
di. diſcūt leges ciuiles. ſtudēt negocia ter/
rena pcticare. ꝛ poſtea adherēt pncipibꝫ et
magnatibꝫ ꝑ q̄s pferenꝰ alijs ſctis viris et
doctoribꝫ. ꝛ apparēt eis doctiores ꝛ ſapien
tiores. ſʒ tñ ī rei vitate nulli ſunt. Quia dicꝫ
Gre. v. li. moral'. Paruul⁹ ē q̄ terrena dili/
git. magn⁹ q̄ celeſtia ɔcupiſcit. De ſcōo qūo
aq̄ aperit excellentiā ſublimitatꝭ pʒ Aqua
eñ naturalr̄ q̄rit terre ſupeminere ꝛ dñari
ꝛ aliter nō q̄eſcit aq̄ naturaliter. qꝛ ille appe
tit⁹ aque ſupraponiꝰ immediate terre vt ei
dñeꝰ. Iſto mō intētio tota ſupboꝝ ad nul
lū aliū finē tēdit niſi ad volādū ī honoribꝫ
ꝛ ad acq̄rendū dominiū terrenoꝝ. In ſig/
nū cui⁹ aq̄ pduxit aues ꝛ reptilia aīe viuētꝭ
ꝛ volātꝭ ſup terrā. Reptilia ſunt agriculto
res. mercatores. artifices. ꝛ alij hoīes. quo
rū tota ɔuerſatio ē in terra. Volatilia ſunt
nobiles. placitatores. vſurarij. clerici ꝛ pla
ti ſupbi. q̄ acq̄rūt gd⁹ ſublimes et dignita/
tes. ita q̄ hodie pt de eis dici illō Gen. vij.
Multiplicate ſunt aq̄. ꝛ eleuauerūt archā

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

in ſublime a terra.i.terrā ipoꝝ in excelſa ꝑ
vanitatē. Sꝫ q̄d ꝺ talibꝰ dr̄ Gen̄.j. Cōgre/
gent̄ aque in locū vnū ⁊ appareat arida. Lo
cus vnꝰ eſt oīm ſupboꝝ infernꝰ. ad quē cō/
gregabūt̄ oēs ſupbi. iuxta illō pſ. Aſcēdūt
vſq̄ ad celos. ⁊ deſcēdūt vſq̄ ad abyſſos.
Mala volatilia q̄ ita pfunde cadūt. vt nō
adijciāt vt reſurgāt. De tertio q̄uo aq̄ facit
inſolentiā mutabilitatꝭ. Iſtud ptꝫ ex eo. qꝛ
aq̄ magꝭ regulat̄ ꝑ lunā. q̄ ei domiat̄. Vnd̄
qꝛ luna ē inſtabil' in curſu ſuo. eo q̄ ſꝑ eſt ī
ꝯtinua mutatōne ⁊ nūq̄ ē in eadē q̄ntitate
hodie in q̄ fuit heri. Sic ſupbi ſꝑ mutant̄
de vna vanitate ī aliā. Sic ptꝫ ꝺ ill' q̄ ſingul'
ānis aliū ⁊ aliū modū in veſtibꝰ. ī manicis.
in calceis. ī cingul'. in peris. in ocreis. ī cali/
gis. in ſellis. ⁊ in oī apparatu adīueniūt. vt
glorioſiores appareāt. Sꝫ tn̄ tales audiāt
q̄d de eis dr̄ Iob. xx. Iuxta mltitudinē ad
inuētionū ſic ⁊ ſuſtinebūt. Sup q̄ Gre. xv
li. moral'. dicit. Qui multa inueniūt ad cul
pā. nouis inuētiōibꝰ cruciant̄ ī pena. Vn̄
q̄uis dānatoꝝ oīm dolor ſit infinitꝰ. gulo/
ra tn̄ tormēta recipiūt q̄ mltas nouitates
ex ſuis ꝯſiderijs inueniunt. Hec ille. Ecce
q̄uo decurrit iſta aq̄. ¶ D ¶ Scdō ydro/
picus ſignificat auariciā ꝓpter eiꝰ ſitim con
tinuā. Semꝑ em̄ auarꝰ eget. qꝛ ſibi deeſt tā
q̄d habet q̄ q̄d nō hꝫ. vt di. Hiero. ad pau
linū. Vn̄ ꝯpat̄ inferno q̄ nūq̄ repleri pōt.
Prouer. xxvij. Infernꝰ ⁊ pditio nūq̄ꝫ reple
bunt̄. ſil'r ⁊ oculi hoīm inſatiabiles. Eccī. x
iiij. Inſatiabil' eſt oculꝰ cupidi in pte iniq̄/
tatꝭ. i. in diuitijs. q̄ ſunt mā̄mona iniq̄tatis
Lu. xvj. nō ſatiabit̄ donec ꝯſumat areſaci/
ens animā ſuā. Refert Ouidiꝰ q̄ Iupiter
habuit filiū q̄ dicebat̄ Tantalus. qui ꝓ eo
q̄ turbauit prēꝫ ꝑ inobedientiā. fuit ab eo
maledictꝰ tali maledictiōe q̄ ſtādo in aqua
ſꝑ ſitiuit. ⁊ cū aq̄ aſcēdiſſet ad os ſuū et ipe
vellet ore apprehēdere ſtatī aq̄ deſcendit. et
ſic fuit ī ꝯtinua ⁊ ꝑpetua ſiti. Ita facit dn̄s
oībꝰ auaris q̄ turbāt eū ꝑ inobediētiā ſuo/
rū p̄ceptoꝝ. q̄bꝰ ille ſe p̄cepit p̄ ceteris oībꝰ
diligendū. Et iō qꝛ ipi ſpreuerīt deū. qui ē
plena ⁊ pfecta ſatiatio. eo q̄ replet in bonis
deſideriū nr̄m. pmunt̄ ꝯtinua ſiti rex tpa
liū. Vn̄ di. Gre. in omelia. Auarꝰ ex potu ſi
tim multiplicat. qꝛ cū ea q̄ appetit adeptus
fuerit. ad appetēda alia plus anhelat. Sed
q̄ꝫ ſtultꝰ eſt. qꝛ circa plurima occupat̄. q̄ tn̄
ſi deū vnū q̄reret oīa hēet. Vn̄ Augꝰ. li. ij.
de v͛bis dn̄i ſer. v. alloq̄ndo auaꝝ di. Diſce
⁊ doce. viue et poſce. deus q̄ tibi dat nichil
meliꝰ q̄m ſe tibi dat auare. Quid aliud q̄re
bas aut ſi aliud petas. quid tibi ſufficit. cui
deꝰ nō ſufficit. Et li. iij. eiuſdē ſer. xvij. Aua/
re vis oīa poſſidere. audi xp̄m dicētē. Oia
tradita ſunt mihi a pr̄e meo. Et pꝰ pauca.
Auare. ecce habes oīa. Sed vt oīa que
amas habeas ⁊ nō impediarꝭ a xp̄o. oīa
ꝯtemne. ⁊ ipm tene in q̄ poſſis oīa poſſide
re. Hec ille. Talis fuit Augꝰ. qui de ſe ait
ſup pſ. xxvj. Quicq̄d mihi p̄ter deū ē dul/
ce nō eſt. quicquid mihi vult dare deꝰ meꝰ
auferat totū ⁊ ſe mihi det. Hec ille. Sunt
aūt q̄tuor ſpēs auaricie ſc̄m q̄tuor ſpecies
ydropiſis. Prima dr̄ leucoflegmatica. que
etiā totius corpis ē mollis inflatio cedent̄
digitoꝝ impſſioni. Et dr̄ ſic ab albo colore
⁊ humore. leucon em̄ grece albū ſignificat
latie. ⁊ flegmō grece humor dr̄ latie. Scda
dr̄ yppoſartha. Et dr̄ ab yppos q̄d ē ſub. et
ſarthos caro q̄ſi ſub carne. Eſt em̄ ꝯſūptio
carniū cū reſpiratiōe mali odoris. Tertia
vocat̄ aſthites. ab aſtos q̄d ē vter. eo q̄ vē/
ter pcuſſus ſonat ad modū vtri ſemipleni
Quarta dr̄ Timpanites. qꝛ vēter percuſ/
ſus ſonat ad modū timpani. q̄d facit ven/
toſitas incluſa. Haꝝ due pme ſunt ex fri/
giditate. et ſunt curabiles. due ſc̄o ex calidi
tate. ⁊ ſunt incurabiles. Eo mō q̄tuor ſunt
ſpēs auaricie. duo ſunt circa retinēda ſua.
q̄d eſt ex timore male infrigidante. q̄n hō ti
met ne ei deficiāt neceſſaria vite vſq̄ ī ſeniū
Et ſic retinēt. nec pauperibꝰ largiūt̄. tamē
ſi a potētioribꝰ cōprimant̄ per violentiam
largiunt̄. Sil'r q̄n hō timet ne ei minuat̄
ſubſtātia nil dat ꝓ deo ſed eam ſeruat. po/
ſtea tn̄ luxurioſe viuēs oīa inepte ꝯſumit.
Et iſte ſunt due ex frigiditate hūoꝝ male
humiliārꝭ hominē. q̄ nō permittit eas dila
tari ad bonū. Alie due ſpēs ſunt circa ra/
pienda aliena. qui rapiētes aliena in vani/
tatibꝰ ꝯſumūt ad modū vtri qui prius im/
pletur ⁊ poſtea euacuat̄ Abacuc. ij. Ve qui
ꝯgregat auariciā domui ſue. Alij qui rapi
unt aliena per fraudem. vſurā. et dolū. nec
tn̄ ad vtilitatē ſuā expendūt. iuxta illō poe
ticū. Querit ⁊ inuentis miſer abſtinet ⁊ ti/
met vti. Et tales timpano comparant̄. q̄d
eſt pellis ſicca ⁊ extenſa. ad nihil valēs niſi
ad v͛bera. qꝛ tales deſiccati ſunt ab omi hu
more grē et pietatis et diſtendunt̄ ad curā

ſuperfluã. Iuxta illud Ecc̃s.ſ. Hanc occu
pationẽ peſſimã dedit de⁹ filijs hominum
vt diſtendant in ea. ſcilʒ ad lucra tp̃alia ad
modũ veſice. q̃ diſtẽta ⁊ inflata citi⁹ crepat.
¶ C ¶ Tertio iſte ydropic⁹ ſignificat pec
catorẽ luxurioſum ꝓpter ei⁹ fetorẽ. Idropi
ci eñi ſunt peſſimi anheli⁹. ⁊ iõo flatu ſuo
alios inficiũt. Sic luxurioſi ſemper fetent
corã deo ꝑ fetorẽ ꝯſcie. ⁊ apud hoĩes ꝑ in/
famiã ſue fame. De q̃bꝫ Ioel.ſ. Cõputrue
runt iumẽta in ſtercore ſuo. Hec ẽ aqua d̃ q̃
dñs dicit ad Samaritanaʒ Ioh.iiij. Qui
biberit ex aqua ſitiet iterũ. q̃ꝛ vt dic̃ Hiero.
Iſtud pctm̃ nõ p̃t odire ſtomach⁹ ſatura/
tus. vñ eſt in ꝯtinua ſiti ⁊ in ꝯtinuo fetore.
quẽ tñ ipe nõ ſentit. Et h̃ ẽ generale d̃ oĩbꝫ
voluptatibꝫ h⁹ mũdi. Nã vt dicit Aug⁹. li.
iiij. omeliarũ. Omel.xxiij. Et li. lxxxiiij. q̃ſtio
nũ q̃ſtiõe.lx. q̃ voluptas ſeculi eſt ſic̃ aq̃ in
puteo tenebroſo quã hauriũt hoĩes ydria
cupiditatꝭ. Nam q̃ nõ p̃miſerit cupiditatẽ
nõ ꝑueniet ad voluptateʒ. ad quã cum q̃s
ꝑueniet nũq̃d nõ iterũ ſitiet. q.d. vtiqꝫ ſitiet
Et verũ eſt q̃d fingit Ouidius.xv. Metha
morphoſeos de fonte ſaluatõis. q̃ tal' erat
ꝟtutis q̃ ſexũ abſtulit viro q̃ ſe ĩ aqua ſua
balneauit. ad ſignificandũ q̃ voluptas ſe/
culi auffert oẽs vires illis q̃ ſe dãt et expo
nũt ad eã. Sicut pʒ de ſampſone q̃ in vo/
luptate carnali animi ſtrenuitate fuit ſpo/
liat⁹ Iudic̃.xvj. Et de Hanibale inuictiſ/
ſimo duce carthagineñ. De q̃ dic̃ Valeri⁹
li.v.c.j. q̃ cum quedam mulier ꝓditioſe tra
didit inimicis.

¶ F

Dixi tertio q̃ in v̈bis p̃miſſis ſubiungit̃ diuine
bonitatis liberalitas. in eo q̃ addit̃. ac di/
miſit. Magna liberalitas eſt nihil poſcere
ꝓ cura ſanitatꝭ ꝑfecte ſed libere dimittere.
Sic tñc facit de⁹ q̃n poſt remiſſionẽ peccati
hominẽ iterũ reſtituit ꝓprio arbitrio vt poſ/
ſit dicere cũ ps. Anima mea in manibꝫ me
is ſꝑ. Neminẽ eñi cogit bñ facere. ſed eũ re
linq̃t in ſuo ꝯſilio ſui liberi arbitrij Iuxta
illud Eccĩ.xv. Deus ab inicio ꝯſtituit ho/
minẽ ⁊ reliq̃t eũ in manu ꝯſilij ſui. Adiecit
mandata ⁊ p̃cepta ſua. Si volueris man/
data cõſeruare ꝯſeruabũt te. ⁊ in ꝑpetuũ
fidẽ placitã ſeruare. Appoſuit tibi aquaʒ ⁊
ignem. ad q̃d volueris porrige manũ tuã.
Ante hominẽ vita et mors. bonum et ma/
lũ. Quod placuerit ei dabit̃ illi. Hec liber/
tas arbitrij ſignificat̃ ĩ cõuiuio regꝭ Aſſue/
ri. cuius cõuiuas nemo cogebat ad biben
dum. ſed vnuſq̃ſqꝫ bibebat q̃ntũ volebat.
Heſter.ſ. Propter q̃d Iſa.ſ. d̃r. Si volue
ritis et audieritis me bona terre comedetꝭ
Quaſi di. Nullus cogit̃. Et Ioſue vltio d̃r
Si malũ vobis videt̃ vt ſeruiatis domio
optio vobis dat̃. Hinc ps ait. Voluñtarie
ſacrificabo tibi. Et q̃ pʒ q̃ nullũ bonũ eſt
homini meritoriũ ad vitã eternã niſi volũ
tariũ. Preſens meritũ eñi penes voluñtatẽ
ꝯſiſtit. vt d̃r.xv.q.j. Non eſt. Et.xxiij.q.vj.
ca. penultio ꝟſus finẽ. ¶ Sʒ diceres. Tñ
xp̃us dicit q̃ nemo p̃t venire ad me niſi pr̃
me⁹ traxerit eum. Item ſponſa petit trahi
dicẽs. Trahe me poſt te. Nõ vtiqꝫ nõ eſſet
ſi ꝓpria voluntate currere poſſet q̃n vellet.
Item ap̃l'us Roꝝ.vij. dicit de ſe q̃ inuit⁹
malũ facit. Nõ q̃d bonũ volo h̃ ago. ſed q̃d
odi malũ. Item Roꝝ.ix. Non eſt volentis
neqꝫ currẽtis. ſed dei miſerãtis. Itẽ Pro/
uer.xxj. Cor regis in manu dñi q̃cunqꝫ vo/
luerit vertet illud. Sil'r ad Philip.ij. d̃r.
Deus operat̃ in nobꝭ velle et ꝑficere. Sil'r
Hiere.x. d̃r. Nõ eſt in hoĩe via illius. nec vi
ri eſt vt dirigat greſſus ſuos Ad iſta oĩa
breuiter eſt dicendũ q̃ oĩa iſta ꝟa ſunt ſub
tracto p̃ncipal'r diuĩo auxilio. Nam ſcõm
Tho.ſ. p̃me.q.lxxx.arti.x. De⁹ eſt p̃ncipa/
le mouẽs nr̃e volũtatꝭ. nõ tñ ꝑ h̃ auffert no
bis q̃n actões nr̃e ſint voluntarie. Vñ fm̃
ipm q̃dam agũt abſqꝫ iudicio. ſic̃ lapis mo
uet̃ deorſum. Sil'r oĩa alia cognitione ca/
rentia q̃dam agũt iudicio ſʒ non libero. ſic̃
bruta. Iudicat etiã ouis videns lupũ eſſe
fugiendũ naturali iudicio. ſed non libero.
q̃ꝛ nõ ex collatione rõnis ſʒ ex naturali in/
ſtinctu h̃ iudicat. Et ſil'e eſt de q̃libꝫ bruto
Sed hõ agit libero arbitrio. quia per vim
cognitiuã iudicat aliq̃d de ſe eſſe fugiendũ
aut ꝓſeq̃ndũ. Sed q̃ꝛ iudiciũ iſtud nõ eſt
ex naturali inſtinctu in ꝑticulari operabili
ſed ex collatiõe q̃dam rõnis. ideo agit libe
ro iudicio potens in diuerſa ferri. Vñ ex
eo ipſo q̃ hõ eſt rõnalis etiã eſt liberi arbi/
trij. Hec ille. Quod ḡ d̃r. de⁹ nos trahit vl'
impellit. nõ eſt intelligendũ ꝑ coactionem
violentã. ſʒ ꝑ allectionẽ benignã ⁊ piã. Vñ
Pimene⁹ ſuꝑ illud Trahe me poſt te. dicit
Trahit nos de⁹ ꝓmiſſionibꝫ dulcedinis
ſuperne patrie. trahit diuerſis donis. im/
pellit flagellis. minis ignis iehenne. Sic

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Moyſes traxit ꝑplm ꝑmittēdo rerū diui/
tias. Pharao impulit ꝟberib⁹. Nō ḡ trahe/
re nolentē qñ eū inſpirat ſua gr̄a ꝑuenien
do. vt bonū velit. ⁊ poſtea volentē ſubſeq̄t
adiuuādo vt bonū poſſit. Eſt ḡ ſm ipſum
gr̄a cū ꝑuenimur vt velim⁹. donū eſt cum
iuuamur vt poſſim⁹. arbitriū eſt vt cū ſeq̄
poſſim⁹. libertas ē ſi ſponte ſeq̄mur. capti/
uitas ſi ſeq̄ abnuim⁹. i. denegamus. fragili
tas ſi ſeq̄ntes relabimur. meritū ſi ſeq̄ndo
nō deficim⁹. ⁊ h̄ nō nobis ſ3 gr̄e dei aſcribi
mus ꝑ quā ꝑueniem⁹ ad ꝑmiū eternū. Qd
nobis ꝓſtare dignet̄ pater ⁊ filius et ſpūſ/
ſanct⁹. Amen.

¶ Dñica decimaſeptima p⁹ trinitat̄. II

¶ Sermo. CXVII.

Omnis qui ſe exal
tat hūiliabit̄. ⁊ q̄ ſe hūiliat exalta/
bit̄. Luce. xiiij. Om̄ vt ait Aug⁹. li.
de ſctā ꝟginitate. c. xxxix. Nihil ſic d3 cuſto
dire xp̄ian⁹ q̄3 vt a xp̄o veraciter dicat̄ chri
ſtianus. Ad h̄ eīn totis d3 virib⁹ anhelare
ne. vt ait idē in libro de vita xp̄iana. fruſtra
nomē xp̄iani gerat ſi nō veraciter chriſtū
imitet̄. Eo q̄ dicit Joh. in Cano. Qui di/
cit ſe in xp̄o manere. i. in fide xp̄i. d3 ſic̄ ille
ambulauit ⁊ ipſe ambulare. Et quia vt ait
Aug⁹. in libro ꝑdicto de ſctā ꝟginitate Ne
mo eſt q̄ euāgeliū legit q̄ nō iueat̄ xp̄m eē
doctorē hūilitat̄. cui⁹ ſectatores ꝟtuoſos
eē ꝯuenit. q̄ ſe xp̄ianos appellāt. Vñ l3 alia
opa mādatoꝝ diuioꝝ xp̄ianis ꝑcipiant̄ in
ſcptur̄. vt ipſe ſaluator eadē ꝑcipiendo dic̄.
Si vis ad vitam ingredi ſerua mandata.
Math. xix. Aliaq̄ม inſ̄ra ꝯſilia ſupaddēdo
dicit. Qui pt̄ cape capiat Math. Nihil tñ
ita in ſe exemplariter imitandū oñdit ſicut
hūilitatē. Cū eīn de ꝑceptꝭ agerēt̄. nō ē di/
ctū. Diligite dñm deum vt̄m ſic̄ ego dilexi
eū. nec dictū ē. Diligat̄ primū vt̄m ſic̄ ego
dilexi eū. p q̄ aīa3 meā poſui. Silr̄ cum de
opib⁹ ꝯſilioꝝ ageret̄. nō eſt dictum. Eſtote
paupes aut ꝯtinētes ſicut ego fui. ſed cū
ad hūilitatis ꝑceptū veniret. mox in ſe for
mā ꝟtutis ꝑfecte oſtēdens dixit. Diſcite a
me. q2 mit̄ ſū. ⁊ hūilis corde. Math. Sic
cū ad pietat̄ benignitatē hortaret̄. de p̄re
celeſti exemplū ponens dixit. Eſtote miſe/
ricordes ſic̄ et p̄r veſter miſericors eſt. Si
cut ḡ p̄re3 in exemplū miſc̄die poſuit. ita ſe
ipm̄ in exemplū humilitat̄ ponere voluit.

Quā ſiquidē humilitatē ita ſe diligere ap
probauit vt non niſi p eā gen⁹ humanū re
dimere voluiſſet. Juxta illud philip. Hūi/
liauit ſemetipm̄ fact⁹ obediēs vſq̄ ad mor
tem. Nec mirū q̄ hūilitate redemit quod
ſupbia pierat. Nam vt dicit Aug⁹. ſup Jo/
hannē ſermōe. lv. Filius hoīs venit que/
rere et ſaluū facere q̄d pierat. Perierat aūt
ſupbia deceptoris. queſit⁹ ḡ et ſaluatus eſt
humilitate redemptoris. Et ſermōe. lviij.
ibidem dicit. Xp̄i humilitate mūdamur. q̄
niſi humiliaſſet ſemetipm̄ fact⁹ obediēs vſ/
q̄ ad mortē crucis. non vtiq̄ ſanguis i re
miſſionē peccatoꝝ. hoc eſt in noſtrā mun/
dationē fuiſſet effuſus. Cum igit̄ domin⁹
nr̄ ih̄s xp̄us humilitatē humilis ſeruauit
vſq̄ ad mortē. Certe erubeſcere d3 homo
eſſe ſupb⁹. Cum dicit Augu⁹. ſup ps. liiij.
Deus humilis fact⁹ eſt. Nec eīn ad aliud
ita humilis deſcendit niſi vt ſupbū humi
liaret. Sicut dicit Augu⁹. ſup ps. lxxxviij.
ſermone ꝑmo. Tu inq̄t humiliaſti ſic̄ vul/
neratū ſupbum. Humiliaſti te et humilia
tus eſt ſupb⁹. Sed quid de xp̄o humilia/
to dicit ap̄lus. Certe magnam exaltatiōe3
et gloriā. Cum ait. Propter quod et deus
exaltauit illum. et dedit illi nomen q̄d ē ſu
per om̄e nomen. Ecce quō xp̄s p humilita
tis viā deſcendit de celo ad terrā. et tñ non
p aliam ſed p eande3 viā de terra aſcendit
ad celū. Ad h̄ deſcendit humiliat⁹ ad terrā
vt ſm Aug. li. ij. humilitatis viam doceret
vt ſic homines diſcerent expurgare vetus
fermentū q̄d eis de veteri hoīe remāſiſſet.
Hec ille. Ad h̄ autē per humilitatē aſcen/
dit in gloriā vt doceret nō eſſe aliam viam
ꝑueniendi hominib⁹ ad deū niſi p humili
tatē. vt dicit Aug⁹. lib. iij. de ꝟbis dñi. Am/
bula p humilitatē et ꝑuenies ad eternita/
tem. Merito igit̄ ſuadet nobis xp̄s in ver
bis ꝓpoſitis humilitatē tāq̄ viam ſalutis.
oſtendens q̄ q̄ ſe humiliat exaltabit̄. vt di/
cunt verba noſtri thematis. In quib⁹ ver
bis tria deſcribunt̄. Primo eīn tangit̄ ſu/
perbie preſumptuoſa elatio. Cum dicitur
Om̄is qui ſe exaltat. Scd̄o humilitatis
affectuoſa ſubiectio. Cum d̄r. Et q̄ ſe hūi/
liat. Tertio annectit̄ vtriuſq̄ diſpar et diſ
ſimilis iuſtiſſima retributio. Cum dicitur
Qui ſe exaltat humiliabitur. et qui ſe hu/
miliat exaltabitur.

Dñica decimaſeptima poſt trinitatis

Dixi primo q̄ in v̄bis p̄miſſ tangit̄ ſupbie p/
ſumptuoſa elatio. Lu. xv. Dis q̄ ſe exaltat.
Magna ſiqͥdē temeritas ⁊ p̄ſūptio hoīm
eſt ſe magnificare ⁊ exaltare in loco mundi
hu⁹. q̄ eſt loc⁹ nō gl'e nō honoris ſʒ horroris
⁊ vaſte ſolitudis. Deutr. xxxij. Inuenit eū
in terra deſerta in loco horroris ⁊ vaſte ſo
litudis. Que ḡ eſt ſtulticia iſta vt hō velit h̄
gloriari ⁊ glorioſus apparere vbi poti⁹ lu/
gere deberet tāq̄ȝ in valle lacrimaꝝ ⁊ miſe
rie. in q̄ neſcit vtꝝ amore vel odio dign⁹ ſit
vt dr̄. Eccs. ix. Propter q̄d p̄s in pſona dñi
nūcians dixit. Dixi iniq̄s. nolite exaltare
cornu v̄īm. nolite loq̄ aduerſus deū iniq̄/
tatē. Et q̄ maior ineq̄litas hoīs ad deū q̄ȝ
ſupbia et gl'a. p quā hō iniuriā magnā deo
facit ⁊ q̄dāmodo rapinā. dū vnicā ſpōſam
ſibi tm̄ ſoli reſeruatā vſurpare p̄tēdit. Cū
dicat de⁹. Gl'aȝ meā alteri nō dabo. Vt igi
tur hō ſupbiā fugiat q̄ q̄lis q̄nta q̄ȝ magna
q̄ȝ piculoſa ſit agnoſcat. Malū em̄ nō eui/
tat̄ niſi cognitū. vt dicit Alan⁹ in de plāctu
nate. Licet aūt ſufficiēter de hm̄ōi peſte iā
me dixiſſe s̄ dñica. xj. de phariſei pompa re
colo. nihilomin⁹ tm̄ ad inculcandū melius
memorie ſupboꝝ hui⁹ peſtis maliciā et ex
ponendā ei⁹ impietatē. nō pigebit ad p̄ns
iterare ſermonē. cū tāto dulci⁹ ſit mēti fide
liū de h̄ audiēdi pbere officiū. q̄nto et rep/
boꝝ p ſupbiā piculū. et electoꝝ p hūilitatē
p̄miū meli⁹ innoteſcit. Si igit̄ ſupbi iſtud
volūt vitare viciū. Primo cognoſcāt q̄le ſit i
ſe. Scd̄o q̄lem turbā vicioꝝ ſecum affert.
Tercio q̄bꝫ cautelis iſtud poſſit vitari. De
p̄mo itaq̄ȝ ſciendū q̄ ſm̄ Hugo. li. de pfecti
bꝫ nouicioꝝ. Licȝ volūtas hoīs ī ſua p̄ma
creatōe ſic fuiſſet formata libera vt nulli eēt
ſubiecta niſi deo. nec tm̄ h̄ coacte ſʒ ſponte.
vt poſſint ei ad meritū facta ſua reputari
Lucetiaȝ dat⁹ fuit appetitus q̄ deſideraret
ſummū bonū. ſummā gl'aȝ. ſūmā dlectati/
onē. q̄ eſt de⁹. Dat⁹ ḡ ſibi fuit tūc appetitus
gl'e ſupne. ⁊ cū h̄ appetit⁹ delectatōis. vt nō
ſaciaret cū aliq̄ creatura niſi ſumma. Quo
rū vtrūq̄ȝ eſt in deo in q̄ eſt et ſumma gl'a ⁊
ſumma delectatio. Sed iſte appetit⁹ ſuaſu
dyaboli ita pūerſus eſt. vt homo dimiſſo
ſummo bono ⁊ ſumma delectatiōe diuine
bonitatis. rebus tranſitorijs ⁊ caducis ad/
herens. in eis gl'aȝ quereret ⁊ delectatōem
Et hec vocat̄ ſupbia. p quā hō ſe magnum
reputat ſeducēs cor ſuū. Cum ſit miſer et
vacu⁹ gloriat̄ in diuicijs. q̄ ſunt terra ⁊ lutū
Ex iſto patet q̄ ſupbia nō eſt aliud niſi q̄n
aliquis extollit ſe ſupra illud quod eſt ſibi
prefixū a diuina regula. vt dicit Thomas
ſcd̄a ſcd̄e. q. clxij. Et cōtra q̄s aplus. ij. Coꝛ.
xj. dicit. Nos aūt nō in immēſum gloriabi
mur ſed ſm̄ menſurā quā menſus eſt nob
deus. Menſura autē dei eſt ne aliq̄s glo/
riet̄ in aliqua creatura. ſed tm̄ in ipo. Iux/
ta illud. Qui gloriat̄ in dño glorief. Et ex
h̄ apparet verum dixiſſe ſapientē Eccl. x.
Iniciū ſupbie homīs eſt apoſtatare a deo
In hoc em̄ radix ſupbie conſiderat̄ q̄ ho/
mo aliqualiter nō ſubditur deo et regulis
ipi⁹. Hoc autē q̄ non vult ſubici hȝ rōnem
peccati mortal'. Vn̄ ſupbia ſm̄ genus ſuuȝ
eſt pctm̄ mortale. tamen interdū poteſt eſſe
pctm̄ veniale. Sicut em̄ in alijs q̄ ī ſuo ge
nere ſunt peccata mortalia. puta in forni/
catione ⁊ adulterio ſunt aliqui motus qui
ſunt peccata venialia p̄pter coꝝ impfectōeȝ
ſcȝ quia p̄ueniūt iudiciū rationis et ſunt p̄
ter eius conſenſum. ita etiā circa ſupbiam
accidit q̄ aliq̄ motus ſupbie ſunt peccata
venialia dum eis homo nō conſentit. Ex
quo ego infero iſtud infallibile documētū
q̄ cum ſupbia eſt peccatū mortale tunc eſt
regina omniū vicioꝝ. Et bene dico regina
p̄pter eius animoſitatē. Nam caſtꝝ ſuū q̄d
ſemel poſſederit potenter defendit. et ei pre
eſt et dominat̄. Sed timeat ſibi iſta domi
na ⁊ regina. que licȝ ita fortis ſit. tm̄ coram
deo valde debilis eſt. quia eſt ad modum
palee leuis. que ex eo q̄ ſemp ſuperiorē ap
petit locuȝ ſup̄ alios eſt. Et ſic palea ſupra
granum eſt. nō p̄pter eius valorē ſed ei⁹ le/
uitatem. Sic ſuperbi ſup bonos ſunt. qui
bus nō immerito timendū eſt. ex eo quod
dicit̄ Math. iij. Paleas autem comburet
igne inextinguibili. Nec mirū q̄ ſic eam de
us punit inextinguibiliter. q2 tm̄ eam odit
q̄ nulli creature in quocūq̄ȝ loco inuenta
fuit pepercit. In celo nanq̄ȝ nata eſt. et ſta/
tim expulſa. In paradiſo affuit. ⁊ mox eie/
cta eſt. Sic ī Pharaone. Nabuchodono/
ſor. Anthiocho. Herode. et alijs grauiſſi/
me punita. Et q̄ȝ viliter punita patȝ. Nam
de Lucifero tam clariſſimo angelo fecit ni
gerrimū et deformē dyabolum. quo nihil
turpius aut horribilius. De Adam fecit
hominē iumentis ſimilē. Ps. Comparat⁹

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

eſt iumentis inſipientib⁹ ꝛc. De Nabucho
donoſoꝛ fecit bouē. de Antiocho fecit pu/
tridū canem. de Herode fetidiſſimū ver/
mem. Et hoc eſt valde mirabile ꝙ alia om
nia peccata punit deus qn̄qꝫ pena honeſta
ſicut homicidia et adulteria gladio. hereſes
igne. fures patibulo. et qn̄qꝫ per angelos.
qn̄qꝫ per homines. ſuperbiā punit etiā ꝑ
viliſſima ⁊ imundiſſima. Sicut enim dicit
Auguſtinus. Poterat deus vrſis et leoni
bus pharaonis ſuperbiam domuiſſe. ſed
muſcas immiſit. vt rebus viliſſimis vince
retur qui maximū. ſcꝫ deum vincere preſu
mebat. Similiter Dathan et Abiron vi/
uos terra abſorbuit. ¶ Sunt autem qua
tuoꝛ loca quaſi quatuoꝛ caſtra huius regi
ne. Dilatat eīm regnū ſuum ad quatuoꝛ lo
ca in homine. ſcꝫ ad coꝛ. os. manum. et ha
bitum. De corde patet Ezech. xxviij. Ele/
uatum eſt coꝛ tuū et dixiſti. Deus ego ſū.
De ſupbia oris dicit Pſ. Diſperdat dn̄s
vniuerſa labia doloſa. et linguā magnilo/
quā. Et ſequitur. Qui dixerunt linguam
noſtrā magnificabim⁹. labia nr̄a a nob ſūt
quis noſter dn̄s eſt. De ſupbia dicit Pſ.
Non habitabit in medio dom⁹ mee qui fa
cit ſupbiam. De ſupbia habitus dicit Pſ.
Filie eoꝝ cōpoſite. circūoꝛnate vt ſimilitu
do templi. Periculoſa eſt autē iſta peſtis
ꝓpter duo. Primū eſt qꝛ ſp eſt cauſa ſubtra
ctionis grē diuie in hoie. Vn̄ dicit Bern̄.
Ecce lapis offenſionis in via impij ⁊ coꝛ/
nua. ſupbia inuēta eſt in me. ⁊ dn̄s declina
uit a ſeruo ſuo in ira. Scd̄m qꝛ cauſa ē nō
dandi grāꝫ. qꝛ deus ſupbis reſiſtit. hūilib⁹
aūt dat grāꝫ ſuā. Jac. iiij. Vn̄ q̇dā legitur
dixiſſe Alexandro magno. qui ſupb⁹ erat.
Deus datur⁹ erat tibi ſapiam. ſed non ha/
bes vbi eam recipias. ¶ B ¶

¶ De ſecundo. ſcilicet qualem turbam vi
ciorum ſecum adducit patet. Nam eam ſe
quunꝰ iſta vicia. Primo inanis glīa. que ē
inoꝛdinat⁹ animi motus. q̄ quis ꝓpriam ex
cellentiā deſiderat vt alios honoꝛe p̄cellat
Et cauſanꝰ in hoc motu tria vicia. Primo
qn̄ homo vult ſibiipſi placere ⁊ maioꝛē ſe
reputare q̄ꝫ in rei ṽitate ē. Et h̄ eſt ꝓprie ſu/
perbia. Scd̄o qn̄ hō vult apparere vt ab
alijs maioꝛ credaꝰ. et in h̄ ſtudet eis place/
re veſtib⁹. diuitijs. ⁊ ſic de alijs. Et dicitꝰ in/
anis glīa. Tertio qn̄ hō vult p̄ire alios ad
hoc vt alij ſint ſub eo. Et h̄ dꝛ ambitio quā

h̄ dn̄s rep̄hendendo dicit. Non diſcūbas
in p̄mo loco. i. non aſcendas ambitioſe ad
honoꝛes vt p̄m⁹ videaris inter oīa ⁊ alij
videanꝰ vltimi. Et iſte gradus ſupbie val/
de eſt contrari⁹ deo. ꝓpter q̄d de eo h̄ tangi
tur in euangelio. qꝛ cū oīa ſint ſubiecta
deo. ſupbus vult eſſe ſuipſi⁹. et ita ſpoliat
deū d̄bito honoꝛe. i. ꝓ ſuo dominio q̄ntū
ē in ſe. ⁊ ingr̄⁹ ē de bn̄ficijs q̄ recepit. de q̄b⁹
ꝓpriā glāꝫ q̄rit. nō dei. Hec Hugo i li. de ꝑ
fectib⁹. Et ſm Tho. ſcd̄a ſcd̄e. q. cxij. poteſt
eſſe moꝛtale pc̄m tūc cum q̄s gloꝛiatur de
aliquo facto q̄d cōtrariatur diuine reuerē/
tie. Vel cū quis bonū tempale de q̄ gloꝛia
tur p̄fert deo. Vel cū quis intentōnē ſuā
refert ad gloꝛiā tanq̄ꝫ ad vltimū finem. ad
quē oꝛdinat etiā ṽtutes et opa bona. ⁊ pro
quo p̄termittit que ſunt circa deū. et tunc
eſt ſemper moꝛtale. Ex iſto aūt vicio vane
glīe oꝛiunꝰ alia vicia. ſicut ypocriſis. inep/
ta leticia. iactantia. cōtentiones. preſump/
tiones. diſcoꝛdie. nouitatū inuētoꝛes. ⁊ in/
obedientia. Sicut patet de p̄mis paren/
tib⁹ qui ꝓpter ſupbiam contempſerūt obe/
dire deo. Similiter filij iſrael rebellauerꝰ
deo et Samueli. j. Regum. viij. Ad quod
reducitꝰ inobediencia chriſtianoꝝ. qui no/
lunt ſuis ſpūalib⁹ vel ſecularib⁹ p̄latiſ obe/
dire. Sicut dogmatiſant huſſite dicētes.
Om̄es ſumus equales creati a deo nō dꝫ
vnus alteri p̄eſſe. Hoc eīm faciunt gētiles
vt dicit xp̄us Luce. xxij. Sed non attēdūt
miſeri quod dicit xp̄s. Reddite que ſunt
ceſaris ceſari. et que ſunt dei deo. Et petr⁹
Obedite p̄poſitis veſtris ſiue bonis ſiue
diſcolis. Ex quo concluditꝰ ſm Thomam
ſcd̄a ſcd̄e. q. ciiij. ꝙ ꝑ fidem xp̄i non tollitur
oꝛdo iuſticie ſed magꝭ firmatur. Ordo au/
tem iuſticie requirit. vt inferioꝛes ſuperi/
oꝛib⁹ obediant. Aliter eīm nō poſſet huma
narū rerum ſtatus conſeruari. Hec ille.
¶ De tertio. ſcilicet de cautelis quibus
iſtud viciū poſſit vitari. ſciendum eſt ꝙ in/
ter alia multa iſta ſunt tria p̄cipua reme
dia contra iſtud vicium. Primū eſt conſi/
deratio melioꝛis. Unde Greg. Sicut in/
centiuū elationis eſt reſpectus deterioꝛis
ita cautela humilitatis eſt cōſideratio me/
lioꝛis. Refertur de quodam fratre q̄ mul/
tum gloꝛiabatur d̄ hoc ꝙ multum potuit
vigilare ⁊ maturius alijs ſurgere. ita ꝙ nō
putabat ſibi ſimilē. Beatus autem Bern/

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

bardus videns eũ ita ſuperbire dedit ſe
ad hoc ꝙ ſemper maturius ſurrexit et vi/
gilauit ꝙ̄ ipſe. Ille vero conſiderans hoc
fuit ab illa ſuperbia retractus . quia vidit
ſe meliorē. Secundũ eſt cohabitatio hu/
miliũ. Nam dicitur Eccl. xiij. Qui cõmu/
nicat ſuperbo induet ſuperbiã. Sic ꝗ cõ/
municat humili induet humilitatẽ. Ter/
tium eſt conſideratio ꝓprie vilitatis et fra/
gilitatis. quia homo non eſt niſi vas ſter/
corum. Unde Michee ſexto. Humiliatio
tua in medio tui. id eſt. in ventre . ꝗ eſt me/
diũ corporis. quẽ ſi quis conſiderat ꝙ in
eo non aurum. non margarithas. non la/
pides . ſed viliſſima queq̃ portat vere hu/
miliabitur. Et tm̄ de primo. C

Dixi ſecundo ꝙ in verbis
premiſſis de
ſcribitur humilitatis affectuoſa ſubiectio
Cum dicit. Et omnis qui ſe humiliat ex/
altabitur. Humilitas ſiquidẽ eſt ſtatꝰ ſub/
iectionis. ſicut ſuperbia eſt ſtatus domina
tionis. Et quia chriſtus docuit diſcipl'os
ſuos diſcernere a diſcipulis dyaboli ꝑ ſta
tum ſubiectionis cũ dixit. Reges gentiũ
dominant̃ eorũ . et qui poteſtatem exercẽt
inter eos benefici vocant̃. Non ita erit in/
ter vos. ſed qui maior eſt veſtrũ erit ſicut
miniſter. Igitur patet ꝙ veri diſcipl'i chri
ſti ſemper debent tendere potius ad ſub/
iectionẽ voluntariã ꝙ̄ ad principatum in
hac vita ſi volunt exaltari in futuro. Pro/
pter hoc dicitur hic. Oĩs qui ſe exaltat.
Talis fuit chriſtus. qui de ſe ait. Ego autẽ
in medio veſtrum ſum ſicut qui miniſtrat.
Iſtud oſtendit in lotione pedũ apoſtoloꝝ.
Ubi dicit Auguſtinꝰ ſup Iohannem ſer/
mone. lv. Cum pater oĩa dediſſet in ma
nus ſuas . ipſe tamen nõ manus ſed pedes
lauit. Et cũ ſe ſciret a deo exiſſe et ad deũ
pergere. nõ dei. non domini . ſed hominis
ſerui impleuit officium. Hec ille. Unde ꝺ
eo dicitur Philipp. ij. Exinaniuit ſemetip/
ſum formã ſerui accipiens. Ex quo patꝫ ꝙ
nõ poteſt humilitas melius acquiri ꝙ̄ in
ſtatu ſubiectionis et obedientie. Ad quã
quidẽ ſeruandã tria ammonẽt hominẽ ⁊
inducũt. ſcꝫ conſideratio proprie vilitatis
Secundo conſideratio ꝓprie iniquitatis.
Tertio conſideratio future calamitatis.
De pmo quomodo cõſideratio ꝓprie vili/
tatis inducit ad humilitatẽ. patet. Nõ enĩ

ex auro aut argento. non ex aere vt volati/
lia . non ex aqua vt piſces. nõ ex igne vt ſi/
dera formatus eſt homo. ſed ex terra viliſ/
ſima. que eſt infimũ elementũ. Qualiter au
tem conceptus viliter . natus turpiter . et
viuens miſerabiliter. quis audet ſalua re/
uerentia auditorũ . edicere. Hinc eſt ꝙ do
minus volens Adam ſtatim poſt lapſum
ad humilitatẽ reducere . iſtam ei vilitatem
ante oculos ꝓpoſuit dicens. Memẽto ho/
mo quia cinis es et in cinerem reuerteris
Hoc eſt ꝗd hodie clamat Iob ad memo/
riã oĩm reducẽs. Deficiet oĩs caro. ſimul ⁊
homo in cinerẽ reuertet̃. Iob. xxxiiij. Ubi
dicit Gre. ꝙ homo cũ humilitatis ſpũ tan
git quid aliud ſe eſſe ꝙ̄ cinerẽ recordatur.
Iam in cinerẽ Abraham reuerſus fuerat
dicẽs. Loquar ad dñm cũ ſim puluis ⁊ ci
nis. et tamen viuentẽ carnem necdũ in ter
ram mors ſoluerat. hoc tamẽ apud ſe erãt
ſancti quod ſe futuros abſq̃ dubitatione
preuidebãt. Hinc alias dicitur . Auferes
ſpm̄ eorũ et deficient . et in puluerem ſuũ
reuertẽtur. Quid aũt ſpũs eorũ niſi ſpũs
ſuperbie nominat̃. Tollat̃ ergo ſpũs eorũ
et deficient. i. ſubducto ſpũ ſupbie nihil ſe
eſſe cognoſcent. ⁊ reuertent̃ in cinerẽ. i. hu/
milient̃ ex infirma ꝯditione. Hec ille. Tal'
fuit ſapiens qui conſiderans fragilitatem
ſue nature dixit Sapiẽtie. vij. Sum ꝗdẽ
et ego mortalis homo ſimilis oĩbꝫ et ex
genere terreno illius ꝗ prior factꝰ eſt. Unñ
Eccl. x. dicit̃. Quid ſupbis terra et cinis.
Narrat Macrobiꝰ li. iij. Epigramate. xxij
de quodã rege ꝗ dicebat̃ Anthoclea. ꝗ al's
dr̃ Anthcola. ꝙ nũꝙ̄ voluit comedere vel
bibere de vaſis aureis aut ꝓcioſ' ſꝫ luteis
Sꝫ cũ quereret̃ quare id faceret. Rñdit. ꝓ
eo ꝙ lꝫ eſſet rex Sicilie tñ fuit lutifigulus
natõe. ⁊ iõ in mẽoriã ſui generꝭ de talibꝫ va
ſis cõedebat. Sic nos deberemꝰ dicere co
rã ꝺo illõ Iſa. lxiiij. Dñe deus pr̃ nr̃ es tu.
nos ꝟo lutũ. Et Iere. xviij. Sic lutũ ĩ ma
nu figuli. ſic vos domꝰ iſrl' ĩ manu dñi. Ex
ꝗbꝫ ĩfero h̄ ꝙ ſicut radix ſupbie ẽ igrãtia ſui.
ſic radix hũilitatꝭ ẽ cognitio ſui. Unñ dicit
Bernhardus ſup cantica. ſermone. xxxvij
De ignorantia tui venit iſta ſuperbia. Ex
quo Bern̄. trahit diffinitõem hũilitatꝭ di/
cens. Humilitas eſt virtꝰ ꝗ hõ veriſſima
cognitõe ſui ſibimetipſi vileſcit. Et Hugo
dicit. ꝙ humilitas eſt ex intuitu ꝓprie cõdi/

tionis ꝛ fragilitatꝭ volũtaria mẽtꝭ inclina/
tio. Vñ de btõ Job dr. Job.ij.ꝙ teſta ſani
em radebat. Nõ exponit Gre. Vñ em̃ te/
ſta niſi ex luto ↄficit. Quid ꝟo ẽ ſanies cor
poris niſi lutũ. Saniẽ ğ teſta ꝓhibetᷣ rade
re.ac ſi apte diceretᷣ .lutum tergebat luto.
Penſabat qꝑpe vir ſctũs vñ ſumptuz erat
q̃d geſtabat.et fragmẽto vaſis fictilis vas
fictile radebat. Hec ille. Patet ğ ꝙ cogni/
tio ꝓprie vilitatis inducit hũilitatẽ. ¶ De
ſcđo qũo ↄſideratio ꝓprie iniq̃tatꝭ inducit
ad hũilitatẽ. Sic em̃ dicit apl's. In multꝭ
offendim⁹ oẽs. ꝛ iõ ↄſiderãs hõ iniq̃tatem
ſuã ꝛ pctm̃ ſuũ q̃d eſt ↄ eũ ſp. merito hũili/
abitᷣ tãq̃ʒ debitor culpabil' dñi ſui. Tal' fu
it ille q̃ de ſe ait. Priuſq̃ʒ hũiliarer ego de/
liq̃. Nõ exponit eṗs Artemẽſis.i. ħ ꝙ hũi/
liat⁹ ſum.poti⁹ delictꝭ meis attribui q̃ʒ me/
ritis meis arrogaui. Et certe faciũt ħ bru
ta.q̃ cũ offendũt dños ſuos fugiũt ꝛ vere/
cundantᷣ. Sic pʒ de cane talĩs.mľto ma/
gis ğ dʒ ħ facere hõ. Falco eo die q̃ nõ ca/
pit predã ad manũ dñi nõ redit q̃i ↄfuſus
Leo beati Jero. cui aſin⁹ fuit ad paſcendũ
cõmiſſus.amiſſo aſino ꝛ a latrõib⁹ ſubtra/
cto multũ erubuit ꝙ dñm offendit. ¶ De
tertio qũo ↄſideratio future calamitatꝭ in
ducit ad hũilitatẽ pʒ. Nullũ em̃ eſt aĩal q̃d
metu ꝟberatõis nõ mãſueſcat ꝛ non depo
nat ſupbiã. Sic pʒ de leone q̃ ex ꝟberatõe
canis timẽs etiã ꝟberari multũ hũiliatur.
Jõ ꝓpħa dicit de ſe. Afflict⁹ ſum.ſcʒ ꝑus.et
hũiliat⁹ ſum nimis. Si igitᷣ pctõr ↄſiderat
futurã miſeriã q̃ ſibi eſt ꝑpata ꝟe hũiliabitᷣ
ꝛ petet veniã ꝛ deponet ſupbiã. ¶ D ¶

Dixi tertio

ꝙ in ꝟ.ꝑ. deſcribũ
tur vtriuſq̃ʒ ſcʒ tã
hũilitatꝭ q̃ʒ ſupbie diſpar ꝛ diſſilis iuſtiſſi/
ma retributio. cũ dr. quia ille hũiliabitᷣ. iſte
exaltabitᷣ. Sic em̃ dicit Aug⁹. ſup ꝑs. cxx
viij. De⁹ ita ſalubriter deicit elatũ ſicut eri
git hũilẽ. Jſta eſt ğ iuſtiſſima retributio di
uina. ſic dicit ꝑs. vt ſupbi depmãtᷣ ꝛ humi/
les exaltentᷣ. iuxta illud. Tu ꝑpl'm humilez
ſaluũ facies. ꝛ oculos ſupboꝝ hũiliab. ꝑs
xvij. Et iſtud iã oſtẽſũ eſt in plurib⁹ ſicut in
Lucifero. De q̃ Jſa. xiiij. dr. Quõ cecidiſti
de celo lucifer q̃ mane oriebaris. Et Job
xx. Si aſcẽderit vſq̃ʒ ad celũ ſupbia ei⁹. et
caput ei⁹ nubes tetigerit. q̃i ſterq̃liniũ in fi
ne ꝑdetᷣ. Ecce q̃lis exaltatio vſq̃ʒ ad nubes
ꝛ q̃lis deiectio ꝛ depſſio vſq̃ʒ in ſterq̃liniũ.

vbi oẽs feces ↄgregantᷣ. Vñ in ꝑs. Verũ/
tamẽ fex ei⁹ nõ eſt exinanita. Recta ẽ ğ retri
butio diuini iudicij. de q̃ dr in ꝑs. Omnia
cornua pctõꝝ ↄfringã. ſcʒ ſupboꝝ. ꝛ exalta
buntᷣ cornua iuſti. Nec mirũ q̃d cornua ſu/
perboꝝ depmentᷣ. cũ hec ſint deo multum
abominabilia vt ea nõ poſſit tollerare. Vñ
Luc. xvj. dr. Nõ hoib⁹ altũ ẽ. abominatio
eſt apud deũ. Et Abdie. Cõtemptibilᷣ tu
es valde. Supbia cordis tui extulit te. Et
ſeq̃tᷣ. Si exaltat⁹ fueris vt aq̃la. ꝛ ſi inter ſi
dera poſueris nidũ tuũ. inde detrahã te
dicit dñs. Ecõuerſo aũt hũilitas ſꝑ exaltatᷣ
a dño ꝛ ħ et in futuro. In pñti ſiq̃dẽ exal/
tatᷣ tripl'r. Primo q: tal' illuſtratᷣ ſapia diuia
ꝛ intellectu. ꝛ clari⁹ cog̃ſcit q̃ ſũt ſalutꝭ vltra
ceteros. iuxta illõ Prouerb. Vbi hũilitas
ibi ſapia. Sic dr. vbi maior vallis ibi ma/
iores radij ſol'. Vñ ſaluator agit grãs deo
pr̃i. ꝑ eo ꝙ abſcõdit ſapiaʒ ſuã a ſupbis et
reuelauit eã ꝑuul'. i. hũilib⁹. Scđo q: talis
accẽditᷣ diuio amore in affectu. iuxta illud.
Hũilib⁹ dat grãʒ ſuã. ſcʒ diligẽdi ſe. j. Pet.
vltio. Sic vide⁹ ꝙ ĩ maiori ↄcauitate pel/
uis maior fit calor ignis. Vñ ĩ ſpeculo cõ/
cauo ex reflexiõe radioꝝ ſolariũ incẽditur
iopula. Sic ex nimia hũilitate gñatᷣ calor
dilectiõis diuĩe. Tertio q: tal' vltra ceteros
ꝓſperatᷣ in bonoꝝ opm effectu. Sic pʒ de
Dauid. quẽ de poſt fetãtes ouiũ tulit. ꝛ re
gẽ fecit. Silr Saulẽ cui dictũ ẽ. Nõne cũ
ꝑuul⁹ eſſes ĩ oculis tuis caput ĩ tribub⁹ fa/
ctus es. Vñ Ecci. x. dr. Radices ducũ ſup/
boꝝ areſecit de⁹. ꝛ plãtauit mites ꝑ eis. Lu
ce. i. Depoſuit potẽtes d̃ ſede. Ecce tres ꝑ
rogatiue q̃b⁹ in hac vita gr̃e exaltãtᷣ hũilꝭ
In futo etiã exaltab ũtᷣ tripl'r. Primo q̃ntũ
ad viſionẽ clariorẽ diuĩtatꝭ. Et ħ eſt ſũme
delectabile. De q̃ Jſa. lij. dr. Ecce intelliget
ſeru⁹ me⁹ ſcʒ hũil'. ꝛ exaltabitᷣ et eleuabitᷣ et
ſublimis erit valde. ſcilʒ ſuꝑ ceťos. Scđo
exaltabitᷣ hũil' vſq̃ʒ ad ↄſeſſũ dignitatꝭ an/
gelice. Vñ dr Ecci. xj. Sapia hũiliati exal
tabit caput illi⁹ ꝛ ĩ medio magñoꝝ ↄſedere
illũ faciet. et Ecci. xxiiij. In medio ꝑpl'i ſui
exaltabitᷣ. ꝛ in mľtitudie electoꝝ hẽbit lau/
dẽ. ꝛ intᷣ bñdictos bñdicetᷣ. Tertio exalta/
bitᷣ vſq̃ʒ ad ꝑticipatõʒ ħeditatꝭ etnẽ. Vñ dr
in ꝑs. Cuſtodi viã ei⁹ ꝛ exaltabit te. vt ħedi
tate capias terrã. Notãter dicit viã ei⁹. q̃ ẽ
hũilitas. q̃ eſt via xp̃i. vt dictũ ẽ s̃. Ad quã
ħeditatẽ nos ꝑducat dñs nr̃ ihs xp̃s Amẽ